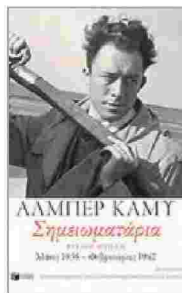

Σημειώσεις για τις αυταπάτες του παρελθόντος

ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ
Σημειωματάρια,
Βιβλίο Πρώτο,
**Μάιος 1935-
 Φεβρουάριος 1942**
μτφρ.: Νίκη Καρακί-
 τσου-Douge, Μαρία Κα-
 σαμπαλόγλου-Roblin
εκδ. Πατάκης

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Σημαντικός Γάλλος φιλόσοφος, τιμημένος με το Βραβείο Νομπέλ Λογοτεχνίας το 1957, ο Αλμπέρ Καμύ (Αλγερία 1913 - Γαλλία 1960) σημάδεψε με τα έργα του τον 20ό αιώνα. Η «Πανούκλα», ο «Ξένος», ο «Μύθος του Σισύφου», ο «Ευτυχισμένος θάνατος», ο «Επαναστατημένος άνθρωπος», Η «Παρεξηγήση», ο «Καλιγούλας» είναι τα κορυφαία βιβλία του στα οποία, μέσω του «μύθου», εξετάζεται η σχέση του ατόμου με τη ζωή, αλλά και το Παράλογο, υπό το πρίσμα του θανάτου.

Ο Αλμπέρ Καμύ, μολονότι ασχο-

λείται με θέματα υπαρξιακά, αρνείται ότι οι θέσεις του έχουν σχέση με τον υπαρξισμό. Αλλωστε, δεν επιθυμεί να κατατάξει τις απόψεις του σε ένα φιλοσοφικό σύστημα, αν και στον «Μύθο του Σισύφου» αλλά και στον «Επαναστατημένο άνθρωπο» αναζητεί το νόημα της ζωής, βασικές έννοιες στο έργο του, όπως και αυτές του παραλόγου και της εξέγερσης, ιδωμένες σε σχέση με τις αντιθέσεις: ζωή και θάνατος, φως και σκοτάδι, ευτυχία και δυστυχία. Και αν κάποιος μπορούσε να αποδεχτεί αυτές τις αντιθέσεις της καθημερινότητας, πώς να αποδεχτεί την παραδοξότητα της ακόλουθης ιδέας: «Η ζωή μας έχει μεγάλη αξία, αλλά δεν έχει νόημα». Πώς συμφιλιώνεται, όμως, αυτή η αντίθεση; Ή, όπως γράφει στη «Δεύτερη επιστολή σ' ένα φίλο Γερμανό» («Γράμματα σ' ένα φίλο Γερμανό», Πατάκης, 2013): «Αν τίποτε δεν έχει νόημα, έχεις δίκαιο. Ωστόσο, υπάρχει κάτι που έχει νόημα». Μια αντίφαση που επιτείνει την παρα-

Ο Αλμπέρ Καμύ στο διαμέρισμά του στο Παρίσι το 1957. Στα «Σημειωματάρια», ο συγγραφέας καταγράφει αναμνήσεις, σκέψεις, ιδέες.

Τα «Σημειωματάρια» του Αλμπέρ Καμύ προσθέτουν σημαντικά στοιχεία στην εικόνα του φιλοσόφου, του ανθρώπου, του συγγραφέα.

δοξότητα και τη σχέση αντίθεση νοήματος και αξίας της ζωής. Εγείρονται πολλά ερωτήματα, διότι αν η ύπαρξη δεν έχει νόημα τότε γιατί ζούμε; Μήπως πρέπει να συμφιλιωθούμε με την ιδέα του απόλυτου τίποτα; Αλλωστε, τι συμβολίζει η εικόνα του Σισύφου που σπρώχνει τον βράχο προς την κορυφή ενός βουνού και συνεχίζει να κάνει την

ίδια διαδρομή καθώς αυτός κατακυλάει στους πρόποδες; Μήπως αυτή η εικόνα συμβολίζει την αέναη επανάληψη του κύκλου της ζωής; Ο «Μύθος του Σισύφου» περιγράφει «την ακαθόριστη αίσθηση του παραλόγου» μέσω εικόνων, παρομοιώσεων και μεταφορών, αλλά και περιπτώσεων που απεικονίζουν τη σχέση του ατόμου με τη ζωή και με ό,τι βιώνει.

Στα «Σημειωματάρια», στις σημειώσεις στο περιθώριο και όχι μόνο, ο συγγραφέας καταγράφει τις αναμνήσεις του από την παιδική ηλικία στην Αλγερία, τις σκέψεις του, τις ιδέες του, τη σχέση του καλλιτέχνη με το έργο τέχνης, αποτυπώνει αισθήσεις, εντυπώσεις και εικόνες, που προεκτείνουν τη στάση του απέναντι στα πράγματα, τα μικρά και τα μεγάλα, αλλά επίσης προαναγγέλλουν θέματα από μελλοντικά του βιβλία. Οι εικόνες της καθημερινότητας δεν αποδίδονται για να φανεί η στιγμιαία ομορφιά ή η παροδική διάθεση, αλλά για να ενταχθούν στο πλαίσιο της φιλο-

σοφικής ματιάς, αυτής που συγκρατεί το όλον, εμβαθύνει, συνδέει το άτομο με το σύμπαν και το μυστήριο της ύπαρξης. Οι σκέψεις συνομιλούν με το φευγαλέο, επιτείνουν την αίσθηση της ματαιότητας, τη βεβαιότητα του εφήμερου, αλλά και τη δυστυχία που προκύπτει όταν συνειδητοποιείται ότι η απώλεια είναι αναπόφευκτη: «Δεν με ικανοποιεί (η ζωή) γιατί θα μου την αφαιρέσουν ή, μάλλον, επειδή με ικανοποιεί τόσο πολύ, νιώθω όλη τη φρίκη της απώλειάς της» (σελ. 123). Ολα εξετάζονται κάτω από τη σκιά του θανάτου, ο οποίος ωθεί το άτομο να υπερεκτιμήσει τη θέση κάποιου, που φεύγει από τη ζωή, ανάμεσα στους άλλους, ενώ το παρελθόν το οποίο είναι φτιαγμένο ολότελα από αυτόν, γεμίζει με αυταπάτες.

Οι σημειώσεις στα «τετράδια» του Καμύ προσθέτουν στοιχεία στην εικόνα του φιλοσόφου, του ανθρώπου, του συγγραφέα, και γι' αυτό διαβάζονται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.